

Bildningsförvaltningen

Utbildningsnämnden

Redovisning av uppdrag att lämna förslag på minsta antal elever för att starta en årskurs i skolvalet

Ärendet

Utbildningsnämnden gav den 3 september 2025 (§ 48) i uppdrag till bildningsförvaltningen att lämna förslag på en lägstanivå (antal elever) för att starta en årskurs i skolvalet. Med föreliggande ärende återredovisas uppdraget.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

1. Utbildningsnämnden fastställer en lägstanivå (antal elever) för att starta en årskurs, till 20 elever.
2. Utbildningsnämnden beslutar att bildningsdirektören får besluta att inte starta upp en årskurs om antalet elever understiger 20 och det finns förutsättningar att bereda plats på andra kommunala skolor.

Bakgrund

Den 17 juni 2024 (§ 103) godkände kommunstyrelsen den skolutredning som genomfördes av en extern anlitad projektledare under våren 2024, och överlämnade den till utbildningsnämnden för fortsatt hantering. Skolutredningen presenterade ett antal rekommendationer varav vissa är av mer långsiktig och kontinuerlig karaktär.

I ärendet ”Redovisning av uppdrag att precisera vilka åtgärder som är genomförda enligt skolutredningen och vilka åtgärder som kvarstår”, fick bildningsförvaltningen i uppdrag att senast den 10 december 2025 lämna förslag till nämnden om en lägstanivå (antal elever) för att starta en årskurs i skolvalet.

Gällande Skolutredningens rekommenderade åtgärd *anpassa styrning och ledning inom bildningsförvaltningen* redogjorde bildningsförvaltningen för sin bedömning i ovan angivet ärende avseende rektorsområdets samarbete, principer för organisering, inre organisation och samordning av skolvalet. Som redogjordes för gällande skolvalet har bildningsförvaltningen genomfört en samordning av skolvalet och skolbyten som lett till att kommunen i betydligt högre utsträckning får mer hållbara klasser/organisationer. Vidare uppgav bildningsförvaltningen att ytterligare åtgärder är möjliga att genomföra i syfte att skapa och upprätthålla hållbara klasser och organisation. En sådan åtgärd är att fastställa ett lägsta antal elever för att starta en årskurs på en skola.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningens bedömning

För att finansiera såväl undervisningen enligt timplan som övrig viktig och nödvändig verksamhet på skolorna, till exempel särskilt stöd, skolledning mm., behöver klassernas storlek ligga på ett snitt på 25 elever. Detta är naturligtvis ännu viktigare om totalvolymen är låg på skolan.

Av de 10 kommunala grundskolorna är det 4 skolor som uppnår ett önskvärt snitt på 25 elever/klass. Vissa av skolorna som inte gör det kompenserar detta genom sin totala volym av elever medan våra mindre skolor, Långängen, Vasa och Kevingeskolan, både har en låg totalvolym och låga delningstal i klasserna.

Att tillgodose vårdnadshavarens önskemål är centralt i samband med skolvalet och skolbyten men behöver balanseras med möjligheterna till en hållbar organisation. Det är nämnden som fattar beslut om en årskurs inte ska starta eller om en årskurs ska läggas ner på någon av de kommunala skolorna. För att möjliggöra en snabb och enkel hantering av skolvalet och skolbyten och för att tydliggöra riktlinjer i linje med nämndens strävan efter hållbara organisationer, såväl kvalitetsmässigt som ekonomiskt, skulle en fastställd miniminivå av antalet elever för att starta en årskurs på respektive skola vara önskvärd. Samt att bildningsdirektören ges mandat att besluta att inte starta upp en årskurs om lägsta antalet elever inte är uppnått.

Även om 25 elever/klass är ett önskvärt snitt behöver hänsyn tas till skolans totala volym, möjlighet för inflytt samt möjligheter att på ett rimligt sätt bereda elever plats på andra skolor i kommunen. I bedömningen rimligt ligger exempelvis ålder på barnen i förhållande till resväg, antalet elever på mottagande skola (att det finns plats), om det är elever utan skola eller enbart önskemål att byta mellan kommunala skolor.

Om bildningsförvaltningen bedömer att det finns rimliga möjligheter att bereda plats på andra skolor i kommunen och antalet sökande till en årskurs är färre än 20 elever, är förvaltningens förslag att nämnden beslutar att bildningsdirektören i ett sådant fall får besluta att inte starta upp en årskurs på berörd skola. Om antalet elever ligger på gränsen för när en årskurs inte ska starta upp och det samtidigt föreligger försvårande omständigheter ska beslut istället fattas av nämnden.

Bildningsförvaltningen bedömer att 20 elever för att starta en årskurs medger en godtagbar organisering samt en möjlighet att ta emot elever som flyttar in och behöver skola. Förvaltningen vill betona att 25 elever inte utgör ett maxtak, men också att det i vissa fall kommer krävas att en årskurs startar upp med färre elever än 20 om det inte går att placera dessa på andra skolor i kommunen. Också viktigt att betona att alla elever som är folkbokförda i Danderyd har rätt till en placering i en av Danderyds kommunala skolor om så önskas.

Konsekvenser för barn och unga

Förslagets eventuella konsekvenser blir av spekulativ karaktär. Det minskande elevantalet kan innebära att det blir färre sökande till en skola

Bildningsförvaltningen

och att situationen därmed uppstår att färre än 20 elever söker till en årskurs. Om så sker är det i dagsläget nämnden som beslutar om en årskurs ska starta eller inte. Genom förslaget ges bildningsdirektören istället mandat att fatta ett sådant beslut, vilket möjliggör en snabbare och mer följsam hantering. Det i sig bör vara positivt för alla elever som har ansökt i skolval/skolbyte eftersom det ligger i allas intresse att få ett beslut så snabbt som möjligt.

Ekonomiska konsekvenser

Bildningsförvaltningen bedömer att beslutet inte får några direkta ekonomiska konsekvenser på kort sikt, men på längre sikt kan beslutet ge förutsättningar för en mer hållbar verksamhet och ekonomi.

Johannes Pålsson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Redovisning av uppdrag att lämna förslag på minsta antal elever för att starta en årskurs i skolvalet
2. Utbildningsnämndens beslut, 2025-09-03 § 48
3. Bildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-08-21